

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

29. Vtrum ullam veram internam & actuale[m] voluntatis gratiam admiserint Pelagiani ante condemnationem hæresios sub Zozymo Papa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Quod si de vehementissima omniumque molestissima cupiditate vi voluntatis solius coercenda statuunt, quid de ceteris animi motibus & passionibus sive bonis sive malis dubitari potest? Cum generalis eorum sententia sit dominam illa libertatem voluntatis atque utriusque partis possibilitatem ut Iulianus pronunciat, ad hoc solum excubare, ne homo vel in peccatum a quoquam impellatur vel a peccato abstrahatur voluntate captiva: quam non posse capi (in neutram videlicet partem) si dedit ipsa noluerit, testatur fortitudo, cuius lacerti in contempniti dolorum & pergentiles & per Christianos assidue clauerunt. Qua de re si plura videre lubet, caput tertium, quartum & quintum libri secundi consulendum est. Ex quibus perspicuum tibi fiet nullo modo Pelagianos impetus passionum & indeliberatorum motuum voluntatis libertati timuisse, utpote quam omnibus illis putant temperandis, coercendis frenandisque superiorem.

Quod spectat ad alteram questionem, an reuera Pelagiani motus illos indeliberatos bonos confessi fuerint, quibus ad amandum Deum operaque bona faciendi voluntas provocata cerneretur, ex eadem libri secundi Disputatione liquet, quid sentiendum sit. Constat enim ex varijs eorum testimonijs eos nullo modo dubitasse quin huiusmodi boni motus non minus ac mali frequenter in animum incidere; sed salva illa, quam mordicus tuebantur libertate arbitrij in utramvis partem, & indifferentia voluntatis. Hoc enim est quod dicit apud Augustinum Iulianus: *Hominem Dei opus defendimus: nec ex illius potentia vel in malum vel in bonum invitum aliquem cogit.* Ecce indifferentia illa voluntatis ut velit aut nolit, quam coactioni & subinde necessitati opponere solent, ut alibi ex professo declaravimus. Tollere enim volunt per huiusmodi phrasas illam gratiam quam Augustinus predicabat, quae nempe facit ut homo qui non volebat, velit & faciat. Hinc enim quasi contrarium asserendo Iulianus dicit: *Sed propria voluntate aut bonum facere aut malum.* Nam ut alibi diximus, quod homo facit ab alio sibi collata faciendi voluntate, quae antea non fuit, hoc hominem invitum, coactum, nolentem facere, imo nec facere aut velle certissimo

testimonio statuebant. Hoc enim respicit in sua quam subdit responsione Augustinus: *Ad hoc respondemus, inquit, nec ex Dei potentia vel in malum vel in bonum invitum aliquem cogi, quasi ipse non velit, cum ab alio voluntas nolenti datur; sed Deo deservente pro meritis ire in malum; nempe, quia de peccato in peccatum sua voluntate precipitatur, ut paulo ante dixerat: Et Deo adiuvante sine mritu converti ad bonum, accepta scilicet conversionis voluntate quae deerat. Non enim est homo bonus si nolit, sed gratia Dei etiam ad hoc adiuvatur ut velit, quoniam non inante scriptum est: Deus est enim qui operatur in vobis & velle & operari &c. Et preparatur voluntas à Domino.*

Hanc ergo potentissimam gratiam negans Iulianus qua homo fieret ex nolente volens; Deo preparante, hoc est, dante voluntatem & operantem in hominibus velle & operari, ut Augustinus docet, aliud genus adjutorij profert, quo retenta sibi propria uti praemisera voluntate aut bonum faciendi aut malum, hoc est, salva illa pie-nissima volendi aut nolendi indifferentia & arbitrato homo adjuvatur incitationibus quibusdam & proritacionibus seu provocacionibus in bonum aut malum; statim adijcit allegando hominem *In bono opere a Dei gratia semper adjuvari, in malum vero diaboli suggestionibus incitari.* Vbi cum apertissime sentiat diabolicas suggestiones quibus hominis voluntas quatitur & motibus quousquam deliberationem antevertentibus provocatur, non repugnare indifferentiae voluntatis neque propterea ad malum invitum aliquem cogi; consequenter iudicat neque Spiritus Sancti suggestiones, sive ut Pelagius loquitur, *spirituale desiderium* concupiscens adversus carnalem consuetudinem, quo homo in bono opere semper adjuvatur, eidem illi voluntatis indifferentiae repugnare, neque propterea in bonum invitum aliquem cogi. Eadem enim prorsus libertatis ad utrosque motus coercendos ratio est, secundum illam Iuliani regulam, *Suscipit homo ingenitus sibi motibus dare leges.* An vero Iulianus in eodem loco veram aliquam agnoscat gratiam qua voluntas sive volitio iam excitata saltem juvatur ad plenum volendum bonum etsi non excitetur ut illud velit, paulo inferius dicturi sumus.

Vtrum nullam veram, internam & actualem voluntatis gratiam admiserint Pelagiani ante condemnationem hareleos sub Zozymo Papa.

CAPVT XXIX.

HACTENVS utcumque declaratum est omne genus adjutorij possibilitatis sive externum sive internum, sive respectu intellectus sive voluntatis Pelagianos agnovisse. Nam & leges & doctrinam & exemplum Christi & peccatorum remissionem quibus homo in singulis actibus adjuvetur; & illuminationes illustrationesque internas Dei, & concursum generalem, & gra-

tiam habituaalem, & motus bonos seu desideria quaedam bona indeliberata salva tamen illa indifferente arbitrij potestate confessi sunt. Nunc videndum an unquam veram aliquam internam & actualem gratiam admiserint quam Augustinus predicavit. Quod ut clarius ac distinctius à nobis fiat, duo tempora videntur esse consideranda, unum quod fluxit ab initio usque ad damnationem

tionem quæ per Zozyimum Papam cooperan-
 tibus Conciliorum Africanorum literis Hæ-
 resis Pelagiana toto orbe jugulata est. Al-
 terum à damnatione deinceps usque ad obitum
 Divi Augustini quando in locum prostrati er-
 roris Pelagiani Semi-Pelagianus exortus est.
 Hanc autem idcirco movemus quæstionem,
 quod quamvis constet Pelagianos ab initio ul-
 que in finem in prædicanda natura, lege, re-
 missione, exemploque Christi perstitisse, cum
 eo tamen bene consistere nonnulli, ut audivimus,
 putent, ut simul aliquam actualem inter-
 namque gratiam admiserint, saltem qualem
 Adamus habuit, quæ nullo indifferentis illius
 libertatis præjudicio instar lucis, quæ semper
 cernere volentibus præsto est ejus nutui accom-
 modata serviret.

Et quidem ante damnationem illam sicuti
 nunquam leguntur, gratiam illam actualem
 quam juxta sacrarum Scripturarum fidem Au-
 gustinus prædicat, vere sincereque confessi
 esse, sed non nisi in asserenda vel peccatorum
 remissione, vel lege, doctrinaque Christiana
 vel exemplo Christi incubuisse, ita non raro
 indicant nullam veram internamque gratiam
 ad bene vivendum necessariam, sed solis nat-
 uræ viribus ipsique humanæ potestati & vo-
 luntati bonum opus esse tribuendum. Nam in
 ipso exortu aperte Pelagius profiteretur, quod
 non peccare nostrum sit: quod Augustinus ita in-
 telligit quasi dixisset, quod non peccare nostrum
 tantummodo sit, ita videlicet, ut nec illud adit
 Dei adiutorium, quo etiam integra sanaque
 hominis natura gaudebat, quod inter omnia
 actualis gratiæ adjutoria minime efficaciæ
 fuit. Nam etiam si de illa natura loqueretur, in-
 quit, nec sic recte diceret, quod non peccare nostrum
 tantummodo sit, quamvis peccare nostrum esset: Nam
 & ibi esset adiutorium Dei & tamquam lumen sanis
 oculis quo adituti vident se præbere volentibus. Quæ
 perspicue clamant ne tantillam quidem Dei
 gratiam adjuvantem qualem Adamus habuit
 agnovisse, sed ita viribus nostris arrogasse
 quod non peccamus, ut Deo excluso nostrum
 tantummodo esse videretur. Quod etsi non
 diceret, ex eo tamen aperte sequitur, quod
 non peccandi, seu bene vivendi possibilitatem
 sufficientem tunc temporis diceret in natura ne-
 cessitate consistere: Quia nulla admere voluntas po-
 test quod inseparabiliter insitum probatur esse naturæ,
 pro ut ista Pelagij verba Sanctus Augustinus
 refert. Quam Pelagij sententiam intuens &
 improbens idem August. Gratia Dei, inquit,
 non qua instituitur, sed qua restituitur natura qua-
 ratur, quæ ab ipso sola clamatur non esse necessaria
 cum taceretur. Et alibi in eodem libro: de qua
 gratia omnino nihil dicit, quasi sola sua voluntate se
 possit sanare quia cum potuit sola vitare. Et paulo
 post: de qua gratia & adiutorio & misericordia sine
 qua bene non possumus vivere, nescio quare iste om-
 nino nihil dicit, imo etiam velut sibi ad iustitiam suffi-
 cientem si voluntas sua ad se descendendo naturam gra-
 tia Christi quæ iustificamur, hoc est, iuste vivimus,
 ut ante dixit, aperissime contradicit.

In progressu vero non minus aperte omnem

omnino veram gratiam sustulit; quod ex eis
 quæ tempore Concilij Palestini itemque mox
 subsequenti Carthaginensis ac Milevitani gesta
 & scripta sunt, luculentissime demonstrari po-
 test. Nam quid aliud sibi volunt verba Pa-
 trum Concilij Carthaginensis de Pelagij dog-
 mate ad Innocentium: Si possibilitate natura &
 arbitrio voluntatis in potestate sunt constituta, quis
 non ea videt à Domino maniter peti & fallaciter orari,
 cumorando poscuntur quæ natura nostra iam ita con-
 dita sit, eientibus viribus ob inveniunt? Si enim nat-
 uræ vires sufficienti nulla profectò interna
 gratia necessaria est. Quid sibi vult aliud
 quod subijciunt, virtute corroborari si volumus in-
 quunt (Pelagian) possumus ea possibilitate natura
 quam nunc non accipimus sed cum crearem accep-
 imus? Quid sibi vult aliud quod Carthagi-
 nensi Synodo respondet, iterat, iterandoque
 inculcat Innocentius: Nam quid nos de his post
 hac relictum mentibus existimemus, qui sibi se putant
 devotè quod boni sunt, nec illum considerant, cum
 quotidie gratiam consequuntur? Sed item isti qui tales
 sunt, nullam Dei gratiam consequuntur, qui sine illo
 tantum se assequi posse confidunt, quantum vix illi
 qui ab illo postulant, & accipiunt promerentur. Et
 iterum: Et qui nos adiutorio negas indigere divino,
 quasi ex nostra in totum possibilitate profecti, quomodo
 vero adiutorium in nos, cum tales à nobis etiam esse
 possumus, provocamus? Itemque paulo post: Nam
 quod non nisi tantum præceptis videtur ad casum, tam
 expositum ad omnia pericula, si hoc solum nobis pa-
 tantes posse sufficere quod liberum arbitrium cum nas-
 ceremur accepimus, ultra iam à Domino nihil qua-
 ramus? Id est auctoris nostri oblii, eius potentiam, ut
 nos ostendamus liberos, abierimus, quasi iam amplius
 quod possit dare non habeat, qui te in tuo ortu liberum
 fecit. Et iterum iterumque: Ves nobis liberum
 a. b. v. m. ille Deum posulat adiutorium: quod nat-
 uram posse sufficere, nos dicimus ille Deum ne derelin-
 quatur exorat. Denique: Quemadmodum Pela-
 gius Celestiusque seposita omni responsione Psalmorum
 talique abdicata doctrina, suajuros se aliquibus esse
 confidunt, nos adiutorium Dei nec debere querere nec
 egere, cum omnes Sancti nihil se sine hoc agere posse
 resistent? &c. qui si tamen aliquid in se Dei adiuto-
 rium, quod huc usque negaverunt, provocaverunt, &
 opus sibi eius auxilium esse cognoverunt &c. damnent
 quæ huc usque senserunt. Quid sibi vult aliud
 quod narrat suffianturque Patres Concilij
 Milevitani: Isti dicunt posse honorem in hac vita
 præceptis Dei cognitis ad tantam perfectionem iustitia
 sine adiutorio gratia Salvatoris per solum liberum vo-
 luntatis arbitrium pervenire, ut ei non sit iam necessa-
 rium dicere, damne nobis debita nostra. Quid sibi
 vult aliud quod Sedem Apostolicam consulenti-
 bus Milevitanis rescribit Innocentius: Quid sibi
 enim acerbus in Deum fingere potuerunt quam cum
 adiutoria divina cessarent, causamque divina id est
 quotidiana precepcionis asserrent, hoc est dicere quid
 mihi opus Deo? Et infra luculentius: Negantes
 ergo auxilium Dei, iniquum hominem sibi posse suffi-
 cere nec gratia hinc egere divina, quæ privatus necesse
 est diaboli laqueis irretitus occumbat, dum ad omnia
 vite perficienda mandata, sola tantummodo libertate
 contendat. Et omnia recapitulando conclu-
 dens;

Ibid. de nat.
 & gra. c. 48

Ibid. c. 49.
 50. & 51.

Ibid. c. 53.

c. 23.

262.

Concil. Carth.
 ad Innocentium
 Epist. 90.
 apud Aug.

Innocent. ad
 Epist. ad
 Concil. Carth.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Concil. Milevit.
 ad Innocentium
 Epist. 92.
 apud Aug.

Ibid. Epist.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

ciens: *Que cum ita sint, cum in omnibus divina pa-*
gini voluntati libera non nisi adiutorium Dei legamus
esse necessarium, eamque nihil posse celestibus auxiliis
desistit, quo-nam modo huic soli possibilitatem
hanc pertinaciter ut asseritis defendentes, sibimet,
imo quod est dignius dolore communi plurimus Pela-
gius Celestiusque persuadent?

Neque vero ab ista superbissima opinionis
 arrogantia usque ad damnationem, quam eis
 inflixit Zozyms Papa recesserunt. Quod ne
 pluribus lectorum onerem unico manifestissi-
 mo Divi Augustini clarescit testimonio, nam
 in Epistola ad Paulinum. que post Cœcilia illa
 Provincialia Carthaginense & Milevitanum
 imo post mortem Innocentij quem initio Epi-
 stola Beata memoria Papam vocat, inseritis ver-
 bis dicit: *Natura humana etiam in illa integritate,*

in qua condita est permaneret, nullo modo seipsam
creatore suo non adjuvante servaret. Cum igitur sine
Dei gratia salutem non possit custodire quam accepit,
quomodo sine Dei gratia possit reparare quod perdidit?
 Ecce etiam sine illa Dei gratia qua natura in-
 tegritate permanenti ad salutem custodiendam
 erat necessaria, palam significat eam juxta Pe-
 lagij opinionem reparare posse quod perdidit.
 Quod si ne tantillam gratiam homini lapsò
 vulneratoque dedit, quantas stanti sanoque
 erat necessaria, sed omnem justitiæ operatio-
 nem solis nature viribus, tamquam sufficienti-
 bus arrogavit, quid opus est de illa potentiore
 ac difficiliore gratia sollicitum esse, atque an
 illam admiserit ante damnationem operose
 disputare?

Vtrum Pelagius ante condemnationem sub Zozyimo opinio-
 nem mutaverit, de gratia respectu voluntatis.

CAPUT XXX.

SE D. quamvis ista perspicue ita se ha-
 bere videantur, mutasse tamen Pelagi-
 um opinionem. vir quidam eruditissi-
 mus putat postquam illa litteræ fuissent
 ad Paulinum datæ. Movet eum celebris ille
 Pelagij locus, quem ex libris ejus de libero ar-
 bitrio Augustinus allegat: *Operatur, inquit Pe-*
lagius, in nobis Deus velle quod bonum est, velle quod
sanctum est, dum nos terrenis cupiditatibus deditos &
mutuam more animalium tantummodo presentia dil-
ligentes, futura gloria magnitudine & præmiorum
pollicitatione succendit, dum revelatione sapientia in
desiderium Dei stuporem suscitavit voluntatem, dum
nobis quod tu alibi negare non metuis suadet omne
quod bonum est. Audis succensionem, audis stu-
pentis voluntatis suscitationem desiderium
Dei, audis denique suasionem? Hæc autem sine
voluntatis motu non videntur posse fieri vel
intelligi. Mutavit ergo, inquit, eo tempore
quo illa scripsit, opinionem illam priorem
quam in litteris ad Paulinum datis Augustinus
incessit, ita scilicet ut saltem motus illos inde-
liberatos immisos à Deo fateretur. Sed quod
pace aliter sentientium dixerim non videntur
satis vel tempora considerasse, vel ipsum in-
spexisse Pelagij locum. Nam quamvis liber de
gratia Christi statim post Pelagij damnatio-
nem ab Augustino scriptus sit, Epistola vero
ad Paulinum paulo ante, verba tamen illa ci-
tata Pelagij, quibus internam aliquam volun-
tatis gratiam asseri putant, ante illam Episto-
lam Augustini ad Paulinum qua omnem om-
nino ab eo negari gratiam supra significatum
diximus exarata & ab Augustino lecta & in-
tellecta sunt. Quod ex eo perspicue patet,
quod multa eadem verba Pelagij ex libero ejus
primo de libero arbitrio petita, ex quo etiam
ille citatus de motibus indeliberatis locus ex-
cerptus est, tam in illis litteris ad Paulinum
quam in libro de gratia Christi reperiuntur.

A Ex quo perspicue sequitur libros illos Pelagij
 de libero arbitrio in quibus gratiam illorum
 motuum putatur agnovisse, non minus ante lit-
 teras illas ad Paulinum datas, quam ante li-
 brum de gratia Christi conscriptum esse. Si ergo
 August. cum ad Paulinum scriberet salutem-
 que amissam, juxta Pelagium sine omni omni-
 no gratia etiam Adami reparari posse testate-
 tur, jam illos Pelagij libros de libero arbitrio
 legerat quibus putatur tam evidenter gratiam
 confessus esse, nequaquam profecto judicavit,
 citatis illis verbis veram confessionem divi-
 gratiæ contineri.

Quid quod eodem illo libro de gratia
 Christi in quo Augustinus illum ipsum Pelagij
 locum citat, & omnes ejus lucubraciones an-
 teriores excutit, ut ad intelligentiam gratiæ
 Pelagianæ perveniat, testatur sepius, nullam se
 veram gratiam, in omnibus ejus libris aperte
 agnitam aut confessam invenire potuisse, sed
 tantummodo naturam, remissionis legem atque
 doctrinam? Hoc indicat, quando dicit: *Istam*
quippe gratiam qua iustificamur, id est qua charitas Christi, &
Dei diffunditur in cordibus nostris &c. in Pelagij &
Celestij scriptis, quacumque legere potui, nusquam
vos inveni quemadmodum consistenda est confiteri.
 Hoc indicat quando dicit: *Hæc ergo pro meo*
capta intelligere potui in Pelagij scriptis, quando nō-
minat gratiam. Videtis autem quod quæ sita sentiunt,
ignorantes Dei iustitiam suam volunt constituisse.
 Nempe asserendo, ut paulo ante præmiserat
 gratiam non esse nisi legem atque doctrinam,
 qua naturalis illa possibilitas adjuvetur. Nam
 cum illis ipsis libris, quos pro libero arbitrio
 scriperat & in quibus per illa supra citata
 verba gratiam confessus videbatur, sese Pela-
 gius tueretur, ut agnoscerent homines quam inique
 eum negatione gratiæ insamare gessissent, respondet
 Augustinus: *Sed in his etiam quatuor libris qua de gratia*
cuncte pro gratia videtur dicere qua inquamur ut de-
Christi &c.

Epist. 106
 ad Paulin.
 in fine

Lib. de gra.
 Christi. c. 10

Lib. de gra.
 Christi. c. 3.

Hoc indicat quando dicit: Hæc ergo pro meo

Verba Pela-
 gi ex libris
 de lib. arbi-
 apud Aug.
 de gratia
 Christi &c.

Epist. 106.
 resus finem
 f. 186. col.
 1. l. i. b. c.
 d.
 Lib. 6. de
 gra. Chri-
 sti. c. 19.